

عنوان مقاله:

معتزله بصره؛ تفاوت ها و تمایزها

محل انتشار:

پژوهشنامه مذاهب اسلامی، دوره 1، شماره 1 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسنده:

مصطفی سلطانی - استادیار گروه مذاهب اسلامی دانشگاه ادیان و مذاهب

خلاصه مقاله:

جنبش اعتزال یکی از مهم ترین جنبش های کلامی است که اوایل قرن دوم هجری در بصره شکل گرفت. حمایت خلفای عباسی همچون مامون، معتصم و واثق از آن موجب رشد سریع این جریان شد، به گونه ای که عده زیادی از مردم عراق، از جمله ساکنان بغداد، به این جنبش گرویدند. پس از شکل گیری بغداد در ۱۴۵ ه.ق. و حضور عباسیان در این شهر معتزله نیز به بغداد روی آوردند. با گذشت زمان، اختلاف هایی میان معتزله بغداد و بصره شکل گرفت و معتزله را به دو مکتب بصره و بغداد تقسیم کرد. این دو مدرسه در اصول کلی مشترک بودند، اما در تفسیر و قرائت از آن اصول با هم اختلاف داشتند. میل به تشیع در مدرسه بغداد از جمله مشهورترین وجوه تمایز این دو جریان است. علاوه بر آن، این دو مدرسه در مسائلی چون خلق قرآن، وجوب لطف، قدرت الاهی، وجوب اصلاح بر خداوند، ثواب و عقاب، تعذیب اطفال، توبه و عفو الاهی، آجال، شیوه و رویکرد بحث در صفات الاهی، نام گذاری اسمی بر خداوند و مواضعی دیگر اختلاف دارند. بررسی برجسته ترین موارد اختلافی این دو مکتب موضوع این پژوهش است.

کلمات کلیدی:

معتزله بصره، معتزله بغداد، اصول کلی معتزله، خلق قرآن، افضلیت، لطف، صفات خداوند

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1432386>

